

BIULETYN

396

27.06.1998 r.

SOLIDARNOŚĆ

NSZZ "SOLIDARNOŚĆ" ZIEMIA RADOMSKA

Uroczystości 22. rocznicy Protestu Robotniczego - Czerwca '76

Tradycyjnie mieszkańcy Radomia, członkowie „Solidarności” zebraли się wczesnym wieczorem 25 czerwca przy Pomniku Ludzi Skrzywdzonych w wyniku wydarzeń Radomskiego Czerwca'76, by uczcić Ich pamięć, by móc się w intencji Ojczyzny poprzez uczestnictwo we Mszy świętej.

W słowach powitania, przedmawiający Zdzisław Maszkiewicz powiedział: *Kolejne lata, kolejne rocznice załarwione są inną atmosferą. Atmosferą naszego życia terażniejszego, co roku przecież innego, bogatszego o nowe doświadczenia... Nie jedno jest niezmiennie: Ci Ludzie, których pamięć dzisiaj czcimy, poświęcili na swoje święto, składając ofiarę życia, ofiarę zdrowia, ofiarę cierpienia fizycznych i psychicznych...*

...nie odważyłbym się zakłócić czy odebrać Im tego święta, w żaden sposób, nawet, gdyby do tego upoważniały poważne kłopoty dnia dzisiejszego.

Napisałem do Komitetu Protestacyjnego, jaki zawiązali przedstawiciele kilku zakładów pracy i dziś manifestowali: „dzień 25 czerwca jest dla radomskiej Solidarności szczególnym świętem. W tym dniu oddajemy się zadumie nad czasem minionym, oddajemy hold Skrzywdzonym, pamiętając, że solidarność międzyludzka może tworzyć rzeczy wielkie.

Zakończyłem tę wypowiedź słowami: życzyłbym sobie, by tegoroczne Święto było dniem modlitwy o jedność i jutro. Te słowa podtrzymuję, i tu przy Pańskim Sto-

Mszę świętą koncelebrował J.E. Ksiądz Biskup Edward Materski Ordynariusz Diecezji Radomskiej w asyście Księdza Rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Radomiu i Księdza Infułata Mariana Kucrowskiego oraz dwóch kapłanów.

Protest w 22. rocznicę czerwca '76

Nasza i nie nasza manifestacja

25 czerwca, w godzinach dopołudniowych, dokładnie 22 lata po Protestie Robotniczym 1976 roku, kilka tysięcy pracowników radomskich przedsiębiorstw manifestowało na ulicach miasta przeciwko „upadłości i zagrożeniu likwidacją zakładów pracy, wzrostowi bezrobocia i bierności władz wobec tej sytuacji”. Manifestanci wyruszyli ze swoich zakładów pracy, by spotkać się przy pomniku Ludzi Skrzywdzonych w Radomskich Wydarzeniach. Tu

odbył się wiec. Przemawiali: Bronisław Komadowski z Radoskóru, Zbigniew Cebula z Łuczniaka, poseł Dariusz Grabowski z ROP-u, Andrzej Sobieraj ze Stowarzyszenia Represjonowanych w Stanie Wojennym, Zygmunt Wrzodak z Ursusa.

Po odśpiewaniu Roty, protestujący ruszyli pod Urząd Wojewódzki. Na przodzie - tak jak 22 lata temu - jechał wózek akumulatorowy, tym razem z napisem Solidarność. Za

nim załogi pracownicze z transparentami, hasłami i flagami OPZZ i Solidarności. Pod gmachem Urzędu napięcie i determinacja wzrosły. Manifestujący domagali się wyjścia wojewody. Padały okrzyki, żądania, na przemian z gwizdami. Odczytano petycje do Premiera Rządu Jerzego Buzka: „S” Radoskóru i „S” Łuczniaka. Asystent wojewody poinformował organizatorów manifestacji, że wojewoda jest nieobecny; pełnił w tym czasie, w innym miejscu, obowiązki państwowe i służbowe. Przedstawiciele załóg zostali zaproszeni przez dyrektora Wydziału Skarbu Państwa Krzysztofa Zajacę, któremu przekazali petycje. - Jeszcze było kilka krótkich wystąpień wcześniejszych mówców i na koniec wezwanie Bronisława Komadowskiego do powrotu manifestujących do zakładów pracy. Święce dymne i petyardy przyspieszyły rozejście się protestujących.

***

Relacja z manifestacji jest opisem lakonicznym. Członkom Solidarności i czytelnikom Biuletynu na-

Na uroczystość przybyli między innymi: senatorowie z tarnobrzskiego i leszczyńskiego, posłowie naszej ziemi: Stanisław Iwanicki, Jan Rejczak z AWS i Dariusz Grabowski z ROP-u, wojewoda Kazimierz Wlazło i wicewojewoda pani Maria Wasiak, prezydent Radomia Ryszard Fałek, Prokurator Wojewódzki p. Jan Wiesław Warchoń, liczne poczty sztandarowe, delegacje „S” sąsiednich regionów. Obecna była kompania honorowa Wojska Polskiego.

Kwiaty złożyli, poza wymienionymi, również członkowie wielu komisji zakładowych „S” i delegacje pravicowych partii politycznych.

***

Z mieszkańcami Radomia, czcącymi pamięć Ludzi Skrzywdzonych, jednoczyli się Marszałek Senatu - pani Alicja Grześkowiak, Premier Rządu Jerzy Buzek, Wicepremier Janusz Tomaszewski, Senator Andrzej Chronowski, Poseł Ziemi Radomskiej Piotr Nowina-Konopka, w słowach kierowanych na ręce Senatora Zdzisława Maszkiewicza.

„(...) W tym dniu, 22 lata temu, ludzie skrzywdzeni upomnieli się o sprawiedliwość - napisała Pani Marszałek Senatu. - Upomnieli się o godność osoby ludzkiej, która za swoją pracę winna otrzymać wynagrodzenie, pozwalające zaspokoić potrzeby jej rodziny. Ale zamiast sprawiedliwości doznali kolejnych krzywd. - Jednak ten Czerwcowy Protest roku 1976 obudził w ludziach poczucie solidarności. To właśnie wtedy jedni drugim nieśli pomoc mimo groźących represji, mimo palek ZOMO. To poczucie solidarności okazało się silniejsze niż wszystkie represje.

Pamięć o tamtych dniach, o tragicznej ofierze robotników, którzy walczyli o sprawiedliwą i wolną Polskę to dla nas zobowiązanie, z którego musimy się wywiązać.”

„(...) Radomski Czerwiec 1976 roku jest w najnowszej historii bardzo ważną datą - to słowa Pana Premiera Buzka - Zapoczątkowany wówczas w Radomiu ostry sprzeciw wobec komunistycznego totalitaryzmu, przerodził się w długoletnią walkę o demokratyczne prawa. Tu właśnie zrodziło się historyczne przymierze robotników z inteligencją, którego efektem był gdański Sierpień 1980 i narodziny „Solidarności”. - (...) Polska nigdy nie zapomni o słusznym proteście radomskich robotników w obronie godności człowieka i obywatela.”

leżą się zatem dodatkowe wyjaśnienia, bo sprawa jest poważna. Sytuacja radomskich zakładów pracy jest rzeczywiście trudna. Kondycja ekonomiczna i finansowa wielu przedsiębiorstw jest tragiczna i ich upadłość wydaje się być kwestią czasu. Tysiący ludzi w nich pracujących otrzymuje niskie wynagrodzenia i to często wypłacane na raty i z dużym opóźnieniem. Ich problemy muszą być przez władze wojewódzkie, samorządowe dostrzeżone. O tych ludziach zapomnieć nie można. I to dla związku Solidarność jest oczywiste podlegające dyskusji.

Tekst został zatytułowany „Manifestacja nasza i nie nasza”. Dlaczego nasza? - 19 czerwca przedstawiciele zakładów pracy: Bronisław Komadowski z „Radoskóru” Zbigniew Cebula z Łuczniczki, Lecha Garno i Michał Wasik z Fabryki Kuchni „Acanta”, Piotr Wolanowski z MPK, Edward Borcuch z RZMO, Roman Nowocien z RZMO, „Lider” zawiązali Międzyzakładowy Komitet Protestacyjny. Komitet był organizatorem czwartkowej manifestacji. Wszyscy wymienieni są członkami „Solidarności”, w znacznej większości przewodniczącymi komisji zakładowych „S”. Zatem nic dziwnego, że utożsamiamy ich z naszym związkiem.

Dlaczego nie nasza? - Nasze prawo związkowe mówi, że decyzję o proteście, w dodatku w tak istotnych sprawach, podejmują upoważnione do tego władze związkowe - komisje zakładowe „S”, w drodze uchwały. Mają też obowiązek powiadomienia o tym fakcie nadzorną władzę związkową, w tym wypadku Zarząd Regionu NSZZ „S” Ziemia Radomska. Do dnia protestu, wpłynęło pismo do przewodniczącego ZR Zdzisława Maszkiewicza, powiadamiające o zawartym Komitecie Protestacyjnym i planowanej na 25 czerwca manifestacji. Wpłynęła też jedna Uchwała w tej sprawie - Komisji Zakładowej „S” Radoskóru, choć dwa dni później niż wspomniane pismo.

Przewodniczący Maszkiewicz odpowiedział Komitetowi: Zarząd Regionu NSZZ „S” Ziemia Radomska sprawuje władzę nadzorczą nad zakładowymi strukturami NSZZ „S”. Międzyzakładowy Komitet Protestacyjny jest zgromadzeniem osób fizycznych, zatem Zarząd Regionu nie może objąć patronatem protestu Komitetu, nie bierze też odpowiedzialności za przebieg protestu; organicznie się do roli obserwatora. - Taką też rolę Zarząd Regionu pełnił, w osobach p.o. wiceprzewodniczących: Zbigniew Dziubasik i Andrzej Piszczyk oraz p.o. sekretarza Jana Skowrońskiego, którzy wzięli udział w manifestacji. Można powiedzieć, że to tylko formalność. Ale z tą formalnością wiąże się ogromna odpowiedzialność; wiemy, szczególnie w „Solidarności” - że w czasie manifestacji budzą się różne emocje, również takie, które mogą skończyć się tragedią. A nie może jej przyjąć ten, komu nie dano do tego prawa.

Tworzący Międzyzakładowy Komitet Protestacyjny przewodniczący Komisji Zakładowych „S” zostali zaproszeni przez Zdzisława Maszkiewicza na rozmowy w najbliższy poniedziałek, 29 czerwca, do siedziby ZR. Rozmowy mają się odbyć przy udziale wojewody radomskiego Kazimierza Wlazła.

Anna Rajchert

W 22. rocznicę Radomskiego Protestu Robotniczego w czerwcu 1976 roku

„S” Łucznika do Premiera Jerzego Buzka

Pracownicy ZM Łucznik w Radomiu protestują przeciwko kontynuowaniu przez rząd pana Premiera Jerzego Buzka polityki rządów koalicyjnych: SLD-PSL, a zmierzającej do upadłości naszej firmy.

Całe lata żmudnych negocjacji i narad na najwyższych szczeblach władzy państwowej nie przyniosły żadnych rezultatów. Nadal nie widzimy dbałości Rządu RP o mądrą i skuteczną politykę wobec krajowych przedsiębiorstw przemysłu obronnego, do których zaliczone są Zakłady Metalowe Łucznik - największy w województwie zakład pracy o 73 letniej, bogatej historii.

Pracownicy „Łucznika” dokładnie 22 lata temu upomnieli się o lepsze płace, o chleb, o godne życie.

Dzisiaj robotnicy ZM „Łucznik” SA w Radomiu, po 9 latach dźwignia na swoich barkach ciężaru przemian ustrojowych mówią, że nie mają już siły i nie mogą zgodzić się na dalsze ponoszenie najwyższych kosztów przemian gospodarczych i politycznych. Zarabiając 550 złotych nie możemy zabezpieczyć podstawowych potrzeb naszymi rodzinom. Wynagrodzenia za wykonywaną pracę często otrzymujemy w ratach.

W naszym mieście likwiduje się kolejne zakłady pracy, a następne zagrożone są upadłością. Tylko w pierwszych miesiącach tego roku, w mieście, pracę straci 1300 osób. Nie widzimy poprawy i szans na lepsze jutro.

Pracownicy zakładu masowo poparli program wyborczy AWS, który przewidywał m.in. równowagę pomiędzy rozwojem ekonomicznym a społecznym: godziwe płace, wspieranie rozwoju krajowego przemysłu, dostęp do kredytów, budowę silnego i bezpiecznego państwa w oparciu o krajowe zakłady zbrojeniowe. Niestety, okazuje się, że ponownie nas oszukano.

Żądamy od Rządu RP zahamowania procesów degradacji naszego przedsiębiorstwa. Oczekujemy, że Rząd RP:

1. Zwiększy wielkość zamówień produkcji „specjalnej” do poziomu gwarantującego opłacalność produkcji.
2. Przedstawi plan wieloletnich zamówień „specjalnych” w firmie.
3. Częściowo zrefunduje środki finansowe, które zakład poniósł na opracowanie i wdrożenie do produkcji nowych wyrobów: GLAUBERYT, MAG, BERYL.
4. Zapewni firmie środki finansowe w postaci dostępnych gwarantowanych kredytów i dotacji budżetowych w celu przeprowadzenia niezbędnych inwestycji i uruchomienia nowych wyrobów: Maszyna przemysłowa kl. 426 i domowa maszyna do szycia kl. 880.
5. Zagwarantuje środki przeznaczone na restrukturyzację, w tym w szczególności na tworzenie nowych miejsc pracy w produkcji cywilnej.
6. Znowelizuje ustawę o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu przywracając możliwość przejścia na emeryturę po przepracowaniu 40 lat pracy przez mężczyzn i 35 lat przez kobiety.

Oczekujemy stopniowej i pełnej realizacji przez Rząd Premiera Jerzego Buzka naszych postulatów, gdyż świadomi jesteśmy, że upadek krajowych zakładów zbrojeniowych, to utrata polskiej suwerenności.

sesja XI WZD - 26 czerwca

Na gorąco z WZD i w telegraficznym skrócie

Delegaci XI WZD, podczas II sesji XI WZD 26 czerwca, kontynuowali porządek obrad: wybrali członków Zarządu Regionu, Regionalnej Komisji Rewizyjnej, delegatów na KZD. Obrady rozpoczęły się o 9.00 zakończyły o 17.30 ... z powodu braku kworum.

Wybrano dalszych 10 członków Zarządu Regionu. W trzeciej turze weszli: **Włodzimierz Walowąs, Krzysztof Kaczkowski, Barbara Matias, Kazimierz Owczarek, Jadwiga Polak, Jan Sekuła, Maciej Żółtkiewicz, Danuta Urbaczyk, Lech Garno**, w czwartej: **Bronisław Komadowski i Michał Wasik**. W piątej turze nikt nie wszedł. WZD zdecydowało, że nie wyśle drugiej listy kandydatów do ZR. Także Zarząd Regionu będzie działał w dwuosobowym składzie, w tym przewodniczącym.

Głosowanie na członków Reg. Komisji Rewizyjnej i delegatów na KZD odbyło się równocześnie. Do Komisji Rewizyjnej weszła tylko jedna osoba **Maria Kowalczyk** (na siedem możliwych miejsc); na 6 mandatów delegatów na KZD, zmaganą większość uzyskali **Zdzisław Maszkiewicz i Zbigniew Dziubasik**.

Pojawiły się nowe wnioski i projekty uchwał. Najbardziej „gorące” to: zobowiązanie do postawienia wojewodzie Kazimierzowi Wlazłowi „wotum nieufności”, oraz wniosek (46 delegatów) o odwołanie dopiero co (na I sesji XI WZD) wybranego przewodniczącego Zdzisława Maszkiewicza. Pierwszy wniosek przeszedł - głosowało 105 delegatów, nie było głosów przeciwnych, od głosu wstrzymało się 37 osób. Przewodniczący Maszkiewicz skierował do komisji wnioskowi o odwołanie przewodniczącego Zdzisława Maszkiewicza. Liczba delegatów wzięła udziału w tych głosowaniach; liczba delegatów w innych głosowaniach wynosiła ponad 170. W tym czasie odbyła się dyskusja na temat manifestacji, która odbyła się dzień wcześniej. Stanowiska delegatów były mocno spolarowane, a same wypowiedzi ostre.

Trzecia sesja XI WZD odbędzie się 30 czerwca (wtorek).

!Eiuletyn zamknięto o godz. 19.00 w piątek 26 czerwca. - Do szczegółów zjazdu i innych zaległości powrócimy!

A.K.

W 22. rocznicę Radomskiego Protestu Robotniczego w czerwcu 1976 roku

„S” Radoskóru do Premiera Jerzego Buzka

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” w RZPS „Radoskór” SA na wstępie wyjaśnia Panu Premierowi, dlaczego pracownicy Radomskiego Zakładu Przemysłu Skórzanego „Radoskór” SA, po 22 latach od słynnych wydarzeń Radomskiego Czerwca '76 zmuszeni są protestować na ulicach Radomia.

Robimy to, tak samo jak 22 lata temu - wtedy zmusiły nas do tego czynu rządy komunistyczne.

Protestujemy przeciwko powielaniu polityki rządów koalicji SLD-PSL przez Rząd Pana Premiera.

Szczególnie chcemy wyrazić dezaprobatę i precystawić się masowej likwidacji zakładów pracy i wyrzucaniu ludzi na bruk w naszym regionie i województwie. Grozi to również naszemu zakładowi.

Wojewoda Radomski kilkakrotnie zapowiadał w mediach upadłość „Radoskóru” SA. Jesteśmy zdeterminowani i zatroskani losem naszych rodzin, dlatego z rozpaczy podejmujemy taką dramatyczną decyzję.

W ostatnich latach podejmowaliśmy szereg działań negocjacyjnych, które pozwoliły przeprowadzić głęboką restrukturyzację naszego przedsiębiorstwa. Kilka miesięcy temu, 3 lutego 1998r. odbyliśmy naradę w radomskim „Radoskórze” z udziałem Ministra Klimka z Ministerstwa Przemysłu i z udziałem kilku doradców tego Ministerstwa. W naradzie brali udział posłowie AWS Regionu Ziemi Radomskiej. Tematem narady było przeanalizowanie przyczyn złego stanu przemysłu obuwniczo-skórzanego oraz poprawy sytuacji zakładów tego przemysłu i zatrudnionych w tych zakładach pracowników. Było wiele zapewnień udzielenia pomocy naszej branży, ze strony pana Ministra Klimka oraz parlamentarzystów, ale póki co poprawy nie widać. Odwrotnie, zablokowano tak zwaną „ścianę wschodnią”, z której żyły rodziny pracowników, pracujących w całym przemyśle lekkim, ale też wielu rzemieślników drobnej wytwórczości.

Hasła przedwyborcze były piękne, jeszcze szumią robotnikom w uszach: Zawsze Polska, Zawsze Wolność, Zawsze Rodzina”.

Panie Premierze, wiele rodzin w naszym regionie rozpada się z powodu bezrobocia i rażącej polityki socjalnej państwa. Pytamy, po co te piękne słowa i hasła, dokąd tak będzie?

Żądamy od Rządu RP zahamowania procesów degradacji naszego zakładu. Oczekujemy stopniowej, ale pełnej, realizacji naszych postulatów przez Rząd Premiera Jerzego Buzka, które wyraziliśmy na cytowanej w piśmie naradzie z 3 lutego 1998r., jako Krajowa Sekcja Przemysłu Skórzanego NSZZ „Solidarność”. Postulaty te otrzymał, w tym dniu, pan Minister Klimek i posłowie, biorący udział w naradzie. Przedkładamy je jako załącznik do niniejszego pisma.

DOKUMENTY XI WZD NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska

I sesja - 16 czerwca 1998 roku

Apel Nr 1/98: Delegaci zgromadzeni na XI WZD NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska zwracają się do członków i sympatyków Związku o manifestację i godny udział w obchodach 22. rocznicy Radomskiego Protestu Robotniczego.

25 czerwca to święto ludzi „Solidarność”. Nasz udział w obchodach jest świadectwem przywiązania do niezależności ruchu związkowego i poszanowania praw pracowniczych i godności człowieka.

Apel nr 2/98: Delegaci na XI WZD NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska zwracają się do parlamentarzystów AWS Ziemia Radomska z apelem o podjęcie działań zmierzających do nowelizacji ustawy emerytalnej, celem obniżenia wieku emerytalnego lub przywrócenia terminu obowiązywania przepisów uprawniających do wcześniejszej emerytury z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Apel nr 3/98: XI WZD NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska apeluje do Zarządu Regionu, aby poprzez parlamentarzystów AWS poczynił starania mające na celu zwiększenie środków budżetowych na poprawę bezpieczeństwa obywateli w mieście oraz w regionie.

Uchwała nr 1/98: XI WZD NSZZ „Solidarność” zobowiązuje każdy Zarząd Regionu do przedstawiania delegatom na WZD szczegółowego sprawozdania finansowego za okres kadencji.

Sprawozdanie należy przekazać delegatom przed każdym zjazdem sprawozdawczo-wyborczym przy odbiorze mandatu. /180:3/

Uchwała nr 2/98: XI WZD NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska zobowiązuje delegatów naszego Regionu na Krajowy Zjazd Delegatów Związku do zgłoszenia wniosku, dotyczącego zmniejszenia składek członkowskich odprowadzanych do Zarządu Regionu i do Komisji Krajowej do wysokości 35%, w tym 5% na Krajowy i Regionalny Fundusz Strajkowy.

Uchwała nr 3/98: XI WZD NSZZ „So-

lidarność” Ziemia Radomska zobowiązuje KOMISJE ZAKŁADOWE do obowiązkowego przeszkolenia członków komisji zakładowej i komisji rewizyjnej w zakresie ogólnozwiązkowym, ekonomicznym, negocjacji, honorowych układów pracy.

Stanowisko nr 1/98: XI Walne Zebranie Delegatów NSZZ Solidarność Regionu Ziemia Radomska wyraża opinie z wyrokiem”: producentowi **Jackowi Gwizdale** - z **Antura Studio**, reżyserowi **Wojciechowi Maciejewskiemu**, scenarzyście **Jackowi Indelakowi** - za rzetelne ukazanie protestu radomskich robotników z 25 czerwca 1976r. „Miasto z wyrokiem” stał się istotnym wyrazem solidarności ze Skrzywdzonymi w tamtym dramatycznym i bolesnym dla Radomia okresie. Film ten w przekonaniu społeczeństwa Ziemi Radomskiej rozpoczął proces należytej rehabilitacji historycznej i moralnej wszystkich Skrzywdzonych w związku z robotniczym protestem.

UCZNIOM Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Kochanowskiego w Radomiu, LAUREATOM

I NAGRODY ogólnopolskiego konkursu historycznego pt. „Obywatel-władza w 1955-1980”: **Szczepanowi Kowalikowi, Piotrowi Krakowskiemu, Tomaszowi Pypisów** uprawniających do wcześniejszej emerytury, **Jarosławowi Sakowiczowi** - za zespołową pracę „**Ksiądz Roman Kotlarz - obrońca wolności i sprawiedliwości 1954-1976**”.

- W swojej pracy ukazali postać księdza Romana Kotlarza, który odważył się upomnieć skrzywdzonymi w czerwcu 1976r., co przypłacił własnym życiem. Ksiądz Roman Kotlarz jest Patronem Świątyni Pracy Ziemi Radomskiej i zajmuje zaszczytne miejsce w historii Kościoła i Ojczyzny. Szczególne wyrazy naszego uznania składamy również opiekuncie w/w uczniów Pani **Elżbiecie Orzechowskiej** i wszystkim osobom, które udzieliły pomoc w przygotowaniu nagrodzonej pracy.

XI WZD NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska prosi twórców filmu „Miasto z wyrokiem” i uczniów Zakładu Przemysłu Skórzanego o ks. Romanie Kotlarzu, jako honorowych uczestników na obchody 22 rocznicy wydarzeń radomskich w czerwcu 1976 roku.

Nadto upoważniamy Zarząd Regionu do uhonorowania wymienionych w podziękowaniu osób pamiątkowymi nagrodami.

Stanowisko nr 2/98: XI WZD NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska domaga się od władz administracji państwowej i samorządowej oraz parlamentarzystów województwa radomskiego, wybranych z listy AWS, do efektywnych działań, prowadzących do zwiększenia liczby miejsc pracy w Radomiu i województwie.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy staje się coraz bardziej dramatyczna. Wiele zakładów zapowiedziało reduk-

cję swoich załóg. Likwidowane są kolejne przedsiębiorstwa. Nie powstają natomiast nowe firmy, które dałyby zatrudnienie większej ilości osób poszukujących pracy.

Stanowisko nr 3/98: XI WZD NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska wnioskuję, aby Zarząd Regionu w swej pracy uwzględnił również wyjazdowe posiedzenia na terenie zakładów pracy z udziałem zakładowej komisji „S”, w miarę potrzeb zgłaszanych przez komisje zakładowe.

Stanowisko nr 4/98: XI WZD NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska popiera żądania pracowników „Acanty” SA w Radomiu, skierowane do Uniwersalu w niżej wymienionych postulatach:

1. Spowodowanie wycofania wniosku o upadłość F.K. ACANTA SA.
2. Doprowadzenie do skutku sądowego postępowania układowego z wierzycielami „Acanty”.
3. Opłacenie kapitału akcyjnego objętego w czerwcu 1997 roku.
4. Objęcie akcji i opłacenie kapitału podniesionego na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy „Acanty” w dniu 2 kwietnia 1998 roku.
5. Zakończenie nieprzerwanego od dnia 21 stycznia br. przestoju produkcyjnego w „Acancie” i wznowienie produkcji.
6. Przeprowadzenie programu restrukturyzacyjnego.
7. Spowodowanie wypłacenia pracownikom „Acanty” należnych wynagrodzeń.
8. Dbania o interesy mniejszościowego akcjonariatu pracowniczego.
9. Postawy godnej właściciela F.K. „Acanta” SA.

Żądamy dalszego istnienia F.K. „Acanta” SA zgodnie z uchwałą podjętą na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy w dniu 2 kwietnia 1998 roku.

Stanowisko nr 5/98: XI WZD NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska popiera postulaty Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego Branży Azbestowej w następujących sprawach:

1. nabycia praw emerytalnych po 15 latach pracy w zakładach produkujących wyroby z użyciem azbestu;
2. uznania wyliczeń emerytalnych każdego roku pracy przy produkcji wyrobów z użyciem azbestu za dwa lata pracy;
3. wyznaczenia przez stronę rządową odpowiedzialnego za wszelkie skutki związane ze stosowaniem azbestu i wypłaty odszkodowań;
4. pomocy i gwarancji rządowych na pozyskanie nowych bezazbestowych technologii.

Prezydium KK 23 czerwca

Posiedzenie prezydium KK, w dniu 23 czerwca, odbyło się z udziałem Grażyny Zielińskiej, Prezesa Krajowego Urzędu Pracy. Omawiano sytuację Systemu Urzędów Pracy, który zgodnie ze stanowiskiem rządu i Senatu RP powinien być organem administracji nieczespolonej. Niestety, wbrew stanowisku posłów i senatorów RS AWS, większość posłów Sejmu RP odrzuciła poprawkę Senatu w tej sprawie, wyrażając w ten sposób zgodę na faktyczną likwidację Systemu Urzędów Pracy. Prezydium KK postanowiło zaapelować do posłów, aby w ustawach kompetencyjnych postarali się zminimalizować straty, do jakich doszło wskutek odrzucenia poprawki senackiej. Omawiano również sprawy związane z utrzymaniem związkowych miejsc pracy.

Sprawy związane z projektem Kodeksu Zbiorowych Stosunków Pracy omawiano z Elżbietą Sobótką, wiceministrem pracy i polityki socjalnej. Zajmowano się także kwestią realizacji orzeczeń Społecznej Komisji Rewindykacyjnej, dotyczących zwrotu majątku skonfiskowanego różnym organizacjom, w tym „S”, w czasie stanu wojennego.

Dyskutowano również na temat ostatnich strajków w PKP.

Prezydium delegowało Iwonę Pawlaczyk przedstawiciela związku do specjalnej komisji rządowej, która zajmie się badaniem warunków pracy. Powołano też zespół pod kierownictwem Adama Ditmera, który ma przygotować negocjacje w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze.

Kajus Augustyniak - rzecznik prasowy

Drogiemu Koledze

MACIEJOWI ŻÓŁTKIEWICZOWI

z powodu śmierci OJCA

głębokie wyrazy współczucia
składa w imieniu członków „S” i swoim

przewodniczący Zdzisław Maszkiewicz

*REALIZACJA PROGRAMU „S” i AWS

Pierwsze czytanie w 22. rocznicę Radomskiego czerwca '76

Ustawa o powszechnym uwłaszczeniu w Sejmie

Projekt ustawy-matki, podpisany przez kilkudziesięciu posłów, został przedłożony Marszałkowi Sejmu w dniu 7 maja 1998r., a uzupełniony 27 maja br. Pierwsze czytanie odbyło się 25 czerwca w 22. rocznicę Radomskiego czerwca '76. - *W swoich zamierzeniach - czytamy w ostatnim rozdziale uzasadnienia do projektu ustawy, przygotowanego przez posłów - konstrukcyjnych ustawa o zasadach realizacji programu powszechnego traktowana jest jako trzon, który stanowi fundament oraz oś orientacyjną dla innych przyszłych szczegółowych aktów prawnych służących realizacji zarówno programu reprivatyzacji, jak i różnych form uwłaszczenia pośredniego. Eędzie to ustawa o reprivatyzacji, a następnie ustawa o Regionalnych Funduszach Uwłaszczeniowo-Inwestycyjnych, które określi powstawanie tych funduszy jako form prawnych organizujących podaż kapitału uwłaszczeniowego w województwach, regionach w ramach uwłaszczenia pośredniego dla indywidualnych obywateli uprawnionych do uwłaszczenia. Oprócz tego zostaną również sformułowane szczegółowe akty prawne określające konstrukcję oraz funkcjonowanie funduszy celowych jako form uwłaszczenia pośredniego: Funduszu Nauki i Technologii, Funduszu Restrykturyzacyjnego, Funduszu Edukacji oraz Funduszu Schronienia Rodziny i Zdrowia.*

Będzie musiała zostać również dokonana nowelizacja wielu aktów prawnych, w których materię wkracza program powszechnego uwłaszczenia.

Projekt ustawy podpisali posłowie Ziemi Radomskiej: Stanisław Iwanicki, Jan Łopuszański, Jan Rejzabek oraz wielu posłów- działaczy NSZZ „Solidarność”, w sumie 110 posłów.

***

Racje ustrojowe ustawy

Na majątek państwowy oraz komunalny III Rzeczypospolitej można spojrzeć od strony społeczno-moralnej jako na dobro wspólne, którym jest ziemia, środowisko naturalne oraz kapitał, który powstał dzięki pracy co najmniej dwóch pokoleń obywateli polskich w okresie powojennym, tj. w latach 1945-1998.

Na majątek ten zapracowali obywatele polscy w ramach istniejących granic państwowych oraz dostępnych warunków gospodarczych. Realia te często były dalekie od dobrych wzorów ekonomicznych, organizacyjnych, społecznych, ergoekonomicznych. Tym niemniej jednak w trudnych warunkach został przy wielkiej ofiarności i poświęceniu ludzi, najpierw odbudowany kraj ze zniszczeń wojennych, a następnie zbudowano poważny potencjał gospodarczy. W wielu sektorach wymaga on wprowadzenia restrukturyzacji w celu dostosowania go do realiów gospodarki rynkowej, tym niemniej jednak przedstawia on konkretną wartość majątkową.

Warto ponadto podkreślić, iż majątek ten powstał w warunkach centralnego sterowania gospodarką, gdzie ta sama siła roboczej umożliwiała budowanie nowych inwestycji przemysłowych centralnym decydom. Były to efekty przymusowej akumulacji kapitału przeznaczonego na cele inwestycyjne, niezależnie od woli ludzi. Budowa nowych obiektów przemysłowych była możliwa dzięki pensjom osób zatrudnionych zarówno w sferze produkcyjnej jak i budżetowej.

Wszyscy obywatele polscy mają prawo do „spadku” majątku. Wprawdzie trudno byłoby ustalić, kto i w jakim stopniu przyczynił się do powstania majątku polskiego i kto też za najbardziej uzasadnioną należy uznać pogląd na możliwość prywatyzacji, czyli uwłaszczenie wszystkich obywateli majątkiem państwowym. Zasada powszechności uwłaszczenia obywateli polskich ma głębokie uzasadnienie moralne oparte na sprawiedliwości dystrybucyjnej. Nie chodzi przecież o podział majątku, który został wypracowany przez obywateli polskich w określonych warunkach historycznych i politycznych, gdzie płace za pracę były niskie „spłaszczony” i nie zależały zasadniczo od jej wydajności według kryteriów efektywności.

W efekcie programów przekształceń własnościowych niestety tylko niektórzy obywatele polscy stali się beneficjentami prywatyzacji. Wynikało to z tego, czy są zatrudnieni w prywatyzowanym zakładzie, czy też są pracownikami sfery budżetowej lub innych niepaństwowych zakładów pracy.

Winę za taki stan rzeczy ponoszą programy prywatyzacyjne, które realizują ustawy nie proponujące powszechnego uwłaszczenia i systemowego uregulowania sfery prywatyzacyjno-własnościowych w Polsce, lecz uwłaszczające tylko jakies wybrane grupy obywateli w ramach zatrudnienia w zakładach przeznaczonych do prywatyzacji.

Nie widać ani logicznych ani moralnych racji, dla

których tylko niektórzy obywatele polscy mieliby mieć prawo do korzyści wynikających z prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych a inni mieliby być takich korzyści pozbawieni. Nie ma też wyraźnych powodów, dla których tylko pracownicy zatrudnieni w już sprywatyzowanych przedsiębiorstwach uzyskali nieodpłatnie akcje swojego zakładu, a nauczyciele, którzy wykształcili tych pracowników lecz nie pracują w tych firmach tylko w szkołach - mieliby być pozbawieni takiej możliwości. Przecież prywatyzowane zakłady nie powstały tylko z samej pracy zatrudnionych tam dyrektorów, inżynierów, czy innych pracowników. Powstały one jako wynik pracy również innych obywateli, głównie poprzez istniejące powiązania kooperacyjne różnych zakładów pracy, ludzi różnych zawodów - a przede wszystkim dzięki akumulacji kapitału, pochodzącego ze „spłaszczonych” w Polsce pensji, rent i emerytur, które przeznaczono na inwestowanie w te zakłady.

Można więc powiedzieć, że proponowane rozwiązania ustawowe w sprawie prywatyzacji nie mogą zostać uznane za wystarczające, gdyż w sposób jaskrawo niesprawiedliwy pozostawiają bez szans na udział w przekształceniach własnościowych poważną liczbę obywateli. W związku z tym można ustawy te określić jako niesprawiedliwe ze względu na ich niekompletność w uwzględnianiu w prywatyzacji wszystkich obywateli.

Tak więc z podanych wyżej racji istnieje moralny imperatyw skonstruowania programu i skodyfikowania go w postaci ustawowej, która:

- usystematyzuje i skoordynuje dotychczasowe ustawy w zakresie przekształceń własnościowych;
- uwzględni wszystkich obywateli jako beneficjentów prywatyzacji i ustali porównywalne ekonomicznie ekwiwalentny prywatyzacyjne;
- zapewni wszystkim obywatelom demokratyczną szansę współuczestniczenia w przekształceniach własnościowych, a w konsekwencji w kapitale prywatyzowanej gospodarki polskiej;
- umożliwi udział obywateli w gospodarowaniu polskim majątkiem poprzez udział w rynku kapitałowym.

Takim programem, który spełnia te cechy jest powszechno uwłaszczenie obywateli. Program ten będzie właśnie uwzględniał tych obywateli, którzy do tej pory nie byli jeszcze beneficjentami prywatyzacji i proponuje zorganizowany i poparty edukacją ekonomiczną współdziałanie obywateli w inwestowaniu w polską gospodarkę za pośrednictwem instrumentów rynku kapitałowego.

/ z Uzasadnienia do projektu ustawy - wg dokumentu sejmowego/

Rząd uzasadnia potrzebę zmian

Ustawa o reformie oświaty w Sejmie (1)

Fierwszego czerwca Rząd RP złożył projekt ustawy o „zmianie ustawy o systemie oświaty” wraz projektami podstawowych aktów wykonawczych. Należy się spodziewać, że projekt ten niebawem trafi pod obrady Sejmu. Poznajmy argumenty Rządu uzasadniające potrzebę dokonania zmian.

Zmiana ustawy o systemie oświaty obejmuje kilka grup zagadnień. Pierwszy obszar zmian związany jest z wprowadzeniem reformy systemu edukacji i dotyczy nowego ustroju szkolnego. Główne cele reformy to: upowszechnienie wykształcenia na poziomie średnim i wyższym, wyrównanie szans w dostępie do edukacji oraz podnoszenie jakości oświaty. Realizacja tak określonych celów odbywać się będzie między innymi poprzez utworzenie nowego ustroju szkolnego: sześciolletniej szkoły podstawowej, trzyletniego gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych - trzyletnich liceów profilowanych, dwuletnich szkół zawodowych, dwuletnich liceów uzupełniających i szkół policealnych (art.9 ust.1). Szczególne miejsce w nowym ustroju szkolnym zajmuje **gimnazjum** - powszechna, obowiązkowa szkoła dla każdego ucznia, której celem jest wyrównanie nauczania absolwentów różnych szkół podstawowych, a tym samym stworzenie równych szans dla dzieci z różnych środowisk w dostępie do liceum i do dalszych etapów kształcenia.

Każdy typ szkoły kończyć się będzie odpowiednio sprawdzianem

lub egzaminem. Jest to niezbędny warunek utrzymania, przy pełnej decentralizacji prowadzenia szkół, centralnych standardów nauczania. W tym celu projektuje się **powołanie państwowych komisji egzaminacyjnych - Centralnej i Regionalnych.**

Zmianie ulega zapis dotyczący obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. Proponowane rozwiązania dostosowane są do wymogów art.70 ust. 1 Konstytucji RP. Obowiązek szkolny trwa do ukończenia gimnazjum, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia. Po ukończeniu gimnazjum obowiązek nauki spełnia się przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadgimnazjalnej albo w formach pozaszkolnych.

Zmiana wielu przepisów wynika z reformy administracyjnej kraju.

W nowelizacji proponuje się przekazanie prowadzenia szkół i placówek samorządom terytorialnym odpowiedniego szczebla i oddzielenie w ten sposób organu prowadzącego od organu nadzoru pedagogicznego.

Gmina prowadzić będzie publiczne przedszkola, w tym specjalne, szkoły podstawowe oraz gimnazja. **Powiat** przejmuje szkoły podstawowe specjalne, gimnazja specjalne, szkoły ponadgimnazjalne, szkoły artystyczne, sportowe i mistrzostwa sportowe oraz placówki wymienione w art.2 pkt3-5 i 7 ustawy, z wyjątkiem szkół i placówek o znaczeniu regionalnym, których prowadzeniem na mocy rozporządzenia Rady Mini-

strów należeć będzie do samorządu województwa. Samorząd województwa ponadto prowadzi będzie placówki doskonalenia nauczycieli, placówki kształcenia nauczycieli oraz biblioteki pedagogiczne. Proponuje się zachować przy podziale kompetencji elastyczność, polegającą na umożliwieniu jednostkom samorządu terytorialnego zakładania i prowadzenia szkół oraz placówek, których prowadzenie nie należy do ich zadań własnych.

W projekcie przyjęto założenie, że wszystkie decyzje związane z działalnością szkół prowadzonych odpowiednio przez gminę lub powiat będą podejmowane na tym samym szczeblu. Zatem samorząd nie musi posiadać uprawnień zwierzchniczych wobec gminy.

Umożliwia się gminom i powiatom prowadzenie placówek doskonalenia nauczycieli szkół prowadzonych. Stanowi to wyraz pełnej i rzeczywistej decentralizacji i wzmocnienia jednostek samorządu terytorialnego.

Kuratorium oświaty zobowiązuje się do współdziałania z radami oświatowymi powołanymi przez samorządy terytorialnego. Zapewni to współpracę pomiędzy samorządami oświatowymi, a także stworzy warunki rzeczywistej współpracy społecznej w wykonywaniu zadań oświatowych.

**BIULETYN INFORMACYJNY
NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"
ZIEMIA RADOMSKA**

26 - 600 Radom
ul. Traugutta 52
tel. 36 25161, fax 36 238 04
Redakcja: ANNA RAJCHERT
tel. 360 - 03 - 38
Skład: M.W.

Wykonano przy użyciu sprzętu z dotacji
Instytutu Wolnych Związków Zawodowych AFL-CIO

ngzemplarz bezpłatny